

Umělá inteligence v europarlamentu – zisk nad bezpečím lidí

Dnes si dovolím začít aktualitou z Evropského parlamentu. Minulé úterý schválil výbor Evropského parlamentu pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů společně s výborem Evropského parlamentu pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci návrh Aktu o umělé inteligenci. Na schválení do konce mandátu byl na Evropský parlament vyvinut mohutný tlak Evropskou komisí, neboť předsedkyně Komise, Ursula von der Leyenová, byla za každou cenu rozhodnutá zapsat se do historie tím, že protlačí první regulaci umělé inteligence (AI) na světě. Bohužel, většina dvou zmíněných výborů tlaku Komise a členských států podlehl a došlo tak ke schválení regulace, která je faktickým posvěcením nebezpečných praktik a narušování lidských práv.

Bez ohledu na bezpečí by regulace umožnila firmám vyvíjejícím AI systémy, testovat jejich potenciálně nebezpečné výrobky i mimo testovací prostory, v reálném světě, na ulicích, silnicích, v budovách či na internetu, který používáme všichni. Například předem netestovaná vozidla, řízena umělou inteligencí, bychom tak mohli již brzy potkat na našich silnicích, ostatní řidiči, cyklisti a chodci by posloužili jako testovací králíci ke zjištění, zda je autopilot bezpečný. Bezpečí občanů musí – dle tohoto návrhu – ustoupit výdělkům těch nejbohatších.

Ohroženo soukromí

I když se europarlament společně se členskými státy dohodl na používání AI systémů, které je vysoce riskantní nebo zakázané, členské státy si dokázaly vynutit, aby se některé zákazy či opatření nevztahovaly na jejich bezpečnostní složky. A tady je ten kámen úrazu. Policie totiž bude moci v určitém případě využívat technologie na rozpoznávání obličejů v reálném čase. Tato výjimka tak ve skutečnosti umožňuje státu spustit masové biometrické sledování svých občanů pod záminkou udržování bezpečnosti, a likvidaci veškerého práva na soukromí. Navíc i mimo to je možné veřejné prostory nahrávat a použít biometrické technologie na nahrávku později. Schválením Aktu o umělé inteligenci tak dávají najevo ti, kteří ho podporují, že masové sledování je v pořádku a Evropská unie bude prvním místem na světě, kde se posvěcení masového sledování dostane do zákona.

Akt má i další problémy, jako umožnění používání pavědeckých technologií jako AI systémů na rozpoznávání emocí, či »detekci pravdy«. Evropské instituce nás tak přibližují skutečné noční můře známé z dystopických románů. Ještě ale není vše ztraceno – Aktu stále ještě zbývá schválení celým Evropským parlamentem. Očekává se, že se o něm bude hlasovat ještě tento rok v dubnu a pokud se proti němu většina Evropských poslanců postaví, bude možné jej smést ze stolu. Já mám jasno, že v současné podobě nesmí tato regulace projít a doufám, že podobně se k tomu postaví také ostatní poslanci z České republiky a neposvětí vládě pětikoalice další možnost, jak udržovat občany pod dohledem.

Opozice připouští korespondenční volbu

Ale zpět na domácí půdu... Bohužel. Parlamentní opozice dle očekávání začíná dělat ústupky vstříc dohodě s koalicí ohledně korespondenčního hlasování ve volbách. Zástupci koalice a opozice se na jednání ústavně-právního výboru ke korespondenční volbě dohodli na tom, že

budou diskutovat některé detaily kontroverzního návrhu. Korespondenční volbu již připouští exministrně spravedlnosti Helena Válková z ANO a podobných hlasů ze strany opozice, která původně proti korespondenční volbě obstruovala, zřejmě bude přibývat. A není divu. Stejně jako v této otázce zcela otočila ODS, jejíž poslanec Skopec zřejmě nějakým zázrakem najednou nevidí v korespondenčním hlasováním potenciál pro chaos a nedůvěru, zatímco ještě před nedávnem – jak můžete vidět na obrazovce – pro něj byla změna z prezenčního hlasování nepřijatelná. Názorové salto zažil také Petr Fiala. Ten přestal náhle, po usednutí do premiérského křesla, vnímat korespondenční volbu jako riziko, čímž popřel svá slova z roku 2020. O 180 stupňů svou pozici otočilo také ANO, když ještě v roce 2017 Andrej Babiš obdivoval ve své knize estonský volební systém právě pro možnost korespondenčního hlasování. Když ale Vít Rakušan při kritice ANO mluví o čistém oportunistu, nevědomky tak kritizuje i svého koaličního partnera z ODS, který chce dát hlas zhruba půl milionu občanů dlouhodobě žijících mimo území České republiky a volících převážně pravici, kteří neprožívají naše každodenní problémy – dopady zvýšených cen energií, konsolidačního balíčku, omezování zdravotní péče, boje o zachování dostupného školství a každodenní arogance mocných. O dění ve státě by tak měli rozhodovat lidé, kteří v něm dlouhodobě nežijí!

Podpíšte petici

Náš postoj k této věci je na rozdíl od ANO i ODS od začátku jasný. Korespondenční volba otevírá prostor pro podvody při hlasování či sčítání, například tím, že není možné zaručit jeden ze základních předpokladů volebního hlasování, tedy jeho tajnost. Není tedy možné zaručit, že při hlasování není občan ovlivňován např. členem rodiny nebo jinými osobami. Jediným účinným způsobem, jak proti korespondenční volbě bojovat, je podepsat petici, kterou naleznete na webových stránkách www.stacilo.cz nebo www.kscm.cz.

Byla bych mnohem radši, kdyby se pětikoalice namísto volebního inženýrství snažila získávat hlasy např. citlivou sociální politikou. Jelikož ale pětikoalice žádnou sociální politiku nedělá, musí se chlubit alespoň cizími úspěchy. A hned vám řeknu jeden příklad.

Minulý týden jsem jako čestný host vystoupila na konferenci o ukončení finanční diskriminace lidí, kteří přežili rakovinu. Konference na nejvyšší úrovni byla pořádána belgickým předsednictvím v Radě EU. Byla jsem pozvána, abych hovořila o svém loňském politickém úspěchu – jako prvnímu europoslanci v dějinách se mi povedlo prosadit ochranu tzv. práva být zapomenut pacientů s rakovinou do celoevropské legislativy – konkrétně do směrnice o spotřebitelském úvěru. Milionům lidí vyléčených z rakoviny napříč EU to napříště zaručí, že se jejich pojišťovny a banky při žádosti o úvěr nebudou moci ptát, zdali někdy před tím měli rakovinu nebo ne – a na základě toho jim úvěr odepřít. TOP09 se ale nestyděla na svých sociálních sítích k této novince přidat grafiku s nápisem »pomáháme«.

Realita? Dva roky jsem byla hlavní zpravodajkou Evropského parlamentu k nové směrnici o spotřebitelských úvěrech. Podařilo se mi do ní poprvé v dějinách legislativy EU dostat právě právo »být zapomenut« onkologických pacientů v souvislosti s finančními službami. Původní návrh Komise jej vůbec neobsahoval a ani o tom Komise neuvažovala. Do té doby evropské právo tento institut neznalo a žádná taková povinnost pro pojišťovny a další finanční instituce prakticky neexistovala. Pouze se o tomto právu mluvilo jako o teoretickém konceptu na řadě patientských konferencí. Jako zpravodajka jsem si řekla, že je potřeba nahradit slova činy a

sama si navrhla a napsala pozměňovací návrh jej zakotvující, který jsem následně v jednání s kolegy v EP i členskými státy udržela při životě. Bylo to schváleno na začátku loňského září a od té doby mají členské státy EU 2 roky na to, aby »právo být zapomenut« do své legislativy implementovaly. To, že ministr Válek uvádí v praxi celoevropskou legislativu, skutečně není úspěch TOP09 a to, že se to tak TOPka snaží prezentovat, jen dokládá smutnou skutečnost, že žádné vlastní úspěchy za sebou strana Markéty Pekarové Adamové v oblasti sociální politiky prostě nemá. Mrzí mě také, že ani »nezaujatá« média nejsou schopna prezentovat úspěchy českých europoslanců, když ani jeden ze dvou největších zpravodajských portálů v České republice při informování o směrnici nezmínil, že šlo o mou iniciativu. To bych ale musela asi místo skutečné práce pro lidi kopat za ty správné barvy.

Názor občanů je nezajímá?

Markéta Pekarová Adamová také minulý týden po jednání vládních stran mluvila o tom, jak u ODS dochází k progresu ve věci názoru na přijetí eura. Podle Pekarové, jejíž strana je dlouhodobě pro přijetí eura, by v případě, že by strany pětikoalice zůstaly u moci i po příštích sněmovních volbách, bylo euro v České republice zavedeno. A tak se znovu ptám – co se stalo s tímto postojem ODS, kdy Petr Fiala prohlašoval: *»Občané euro odmítnou, ale pan Babiš ho chce ve skutečnosti přijmout, protože vyhovuje jeho byznysovým zájmům. ODS dlouhodobě požaduje jednorázové, ale závazné referendum, jehož výsledek bude muset vláda respektovat. Máme konzistentní politiku a lepší řešení pro občany České republiky.«*

Proč najednou pětikoalici názor občanů vůbec neznamená? Bojí se pětikoalice nyní, že by občané euro nechtěli? A o jaké konzistentní politice, prosím pěkně, byla řeč? Nebo teď snad euro vyhovuje lobbistům stojícím za pětikoalicí?

Počet dětských obětí konfliktu roste

Ještě bych se chtěla zastavit u dětských obětí válek, protože to je snad to úplně nejhorší, co války s sebou nesou. Aktuálně asi nejznámější šestiletou holčičkou na světě – tedy kromě České republiky, kde média tento příběh zcenzurovala – je Gazanka Hind Rajabová, která se s pěti dalšími členy její rodiny snažila v autě utéct před izraelským bombardováním. Nepodařilo se to. Všech pět příbuzných bylo zastřeleno a v autě s mrtvolami zůstala živá jen malá Hind. Ta zvedla telefon, když se do auta dovolali záchranáři. Její srdceryvné volání o pomoc před blížícím se izraelským tankem bylo odvysíláno na všech kontinentech světa. Palestinský Červený Půlměsíc k rozstřílenému autu vyslal záchranáře. Až po dvou týdnech se konečně podařilo dorazit k autu, kde našli malou Hind mrtvou s ostatními příbuznými. Jen o několik metrů dále stála sanitka a v ní byli zastřelení dva záchranáři Yusuf Zeino a Ahmed al-Madhoun. Hind Rajabová se stala jen další statistikou, podle níž denně umírá v Gaze téměř 140 dětí. Podle generálního tajemníka OSN Guterrese je celkový počet zabitých dětí v Gaze největší ze všech válečných konfliktů na světě.

Ale ani o mnohých dalších masakrech se moc nemluví. Podle OSN 13 000 dětí přichází v Súdánu o svůj domov každý den. A to už 300 dní v kuse. Již 4 miliony dětí bylo takto postiženo, což je největší takový počet vysídlenců na světě. 700 000 dětí trpí velkou podvýživou a podle UNICEF, který je schopen pomoci jen 300 000 z nich, desítky tisíc ostatních umírají. OSN odhaduje, že asi 18 milionů lidí je ohroženo hladomorem. To vše v důsledku bojů

mezi súdánskou armádou a rebely z paravojskových jednotek Rychlých Sil. Slyšeli jste o tom v našich médiích?

Tři roky po vojenském puči v Myanmaru (dříve Barmě) a sesazení Aung San Suu Kyi, nositelky Nobelovy ceny za mír, které se zastával Václav Havel, bojuje vojenská junta s rebely z mnoha skupin obyvatelstva, včetně muslimských Rohingů, jejichž represi právě Aung San Kyi, když vládla, bohužel tolerovala. Zatím bylo zabito více než 44 000 lidí a více než 2,6 milionu jich bylo vysídleno. Mezi oběťmi jsou tisíce dětí. Asi polovina všech obyvatel se octla pod hranicí chudoby a téměř 19 milionů, zvláště dětí, potřebuje humanitární pomoc. Slyšeli jste o tom v našich médiích?

Jemen je u nás ve zprávách díky jemenským Hútiům, kteří v Rudém moři napadají anglo-americké lodě a lodě, které plují do Izraele, čímž vyjadřují svou solidaritu s okupovanou Gazou. Ale méně se píše o faktu, že ve válce proti šíitským Hútiům, kterou vede sunnitská koalice vedená Saúdskou Arábií a podporovaná Severoatlantickou aliancí, již bylo zabito nejméně 10 000 dětí (celkem bylo zabito asi 400 000 obyvatel) a více než 2 miliony jich bylo vnitřně vysídleno. Vysídlené děti v uprchlických táborech nemají přístup k dostatku pitné vody, a tak se mnohé nakazí cholerou, která v zemi řádí již 5 let. Zatím se nakazilo více než 2,5 milionu lidí, z nichž 4000 zemřelo. Celkem ale 8,5 milionu dětí nemá přístup k pitné vodě. 11,3 milionu dětí potřebuje humanitární pomoc. 2,3 milionu dětí trpí akutní podvýživou. Kvůli blokadě ze strany Saúdské Arábie postihl třicetimilionovou zemi hladomor, který si vyžádal životy více než 85 000 jemenských dětí. Dva miliony dětí v Jemenu nemůže chodit do školy a každá šestá škola je zničená. Slyšeli jste o tom v našich médiích?

Život každého dítěte je nenahraditelný a ve válečných konfliktech, v nichž jsou děti zcela nevinnými oběťmi, je jejich usmrcení vždy odsouzeníhodné, ale neměli bychom je rozlišovat podle toho, kde zahynou. Česká média povětšinou pouze zmiňují, že za dva roky války na Ukrajině tam přišlo o život téměř 500 dětí. To je samozřejmě nesmírně smutné, ale o desítkách tisíc jiných tu hovořím především já. Jinak ticho. Jako by jejich utrpení bylo menší než těch, na které jsou zaměřeny objektivy kamer. Neskutečná ostuda zejména veřejnoprávních médií.

Odkaz na aktuální video naleznete zde: <https://www.youtube.com/watch?v=XLyW3c9DwhE>

Aktuální rozhovor pro Parlamentní listy:

<https://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Penize-na-lecbu-rakoviny-v-EU-prevedeny-na-granaty-pro-Ukrajinu-Stacilo-vzkazuje-Konecna-750797>

S pozdravem

Kateřina Konečná